

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 4Tos/128/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6123010831
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Mikluš
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6123010831.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Mikluš a sudcov JUDr. Martina Ľuptáka, PhD., MBA a JUDr. Petra Hunáka, PhD., v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX. XX. XXXX v Bratislave, na neverejnom zasadnutí dňa 11. januára 2024, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 7PP/47/2023 zo dňa 10. 10. 2023, takto

rozhodol:

Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. zrušuje uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 7PP/47/2023 zo dňa 10. 10. 2023 a rozhodujúc sám,

podľa § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. a § 67 ods. 1 Tr. zák. v nadväznosti na § 437 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. žiadosť odsúdeného A. B., nar. XX. XX. XXXX v Bratislave, trvale bydliskom C. XXXX/X, D. – E., t.č. v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica, o podmienéčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica sp. zn. BB 4T/1/2018 zo dňa 29. 01. 2018 v trvaní 12 (dvanástich) rokov so zaradením do II. (druhej) nápravno-výchovnej skupiny, zamietá.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. sťažnosť odsúdeného A. B. zamietá.

odôvodnenie:

Uznesením sp. zn. 7PP/47/2023 zo dňa 10. 10. 2023 samosudca Okresného súdu Banská Bystrica podľa § 61 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Trestného zákona zamietol žiadosť odsúdeného A. B., nar. XX. XX. XXXX v Bratislave, trvale bydliskom C. XXXX/X, D. - E., t. č. v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica, o podmienéčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica sp. zn. BB 4T/1/2018 zo dňa 29. 01. 2018 v trvaní 12 rokov so zaradením do II. nápravno-výchovnej skupiny.

Proti tomuto uzneseniu podal odsúdený priamo do zápisnice o verejnom zasadnutí konanom dňa 10. 10. 2023 sťažnosť, ktorú písomne doplnil vlastnoručne písaným podaním doručeným okresnému súdu dňa 20. 11. 2023, ako aj prostredníctvom svojho obhajcu podaním doručeným prvostupňovému súdu dňa 21. 12. 2023.

Vo vlastnoručne písanom podaní v podstatnom uviedol, že návrh hodnotenia ústavu na preukázanie plnenia podmienok na podmienéčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody potvrdzuje odborná komisia a to pedagóg, vedúci oddelenia výkonu trestu, psychológ, sociálny pracovník a príslušník zboru z úseku PBS. Odborný personál hodnotí správanie odsúdeného podľa svojej úvahy založenej na starostlivom uvážení všetkých okolností resocializačného procesu počas výkonu trestu odňatia slobody. Každý poznatok hodnotí odborný personál jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti. Z cielených rozhovorov s pedagógom bol konštatovaný zjavný progres v zmene postoja odsúdeného. Odsúdený je formovaný odborným personálom ústavu prostriedkami programu zaobchádzania, ktoré jeho osobnosť

komplexne kreujú. Uviedol, že od 01. 01. 2001 sa začal v ZVJS používať nástroj na hodnotenie recidívy trestnej činnosti s názvom „CRA“, ktorý vyhodnocuje za použitia štatistických metód v oblasti statických a dynamických kriminogénnych faktorov. Toto sa dopĺňa o hodnotenie rizika recidívy štyrmi odbornými hodnotiteľmi, kde odsúdený poukázal na záver hodnotenia k žiadosti o podmienené prepustenie, kde je uvedené, že odsúdený len vzhľadom na stredné riziko recidívy čiastočne preukazuje splnenie podmienok na podmienené prepustenie a jeho podmienené prepustenie odporúčajú s dohľadom. Samotný obsah CRA je dôverný a v rámci resocializačnej prognózy sa sprístupňuje len vygenerovaný výsledok.

Uviedol, že súd posudzuje predpoklad jeho riadneho vedenia života v budúcnosti mechanickým odkazom na jeho predchádzajúcu kriminálnu minulosť. Vykonávaný trest schválil a určil súd, ktorý uviedol, že spáchané skutky nie sú obdivuhodné, ale je treba pozitívne vnímať tú skutočnosť, že ako obvinený mal dostatok sebareflexie a odvahy, že o svojej trestnej činnosti v celom rozsahu vypovedal. Vo svojich výpovediach uviedol skutočnosti, ktoré sa následne v celom rozsahu potvrdili, čo viedlo k úplnému rozvráteniu a zlikvidovaniu celej zločineckej skupiny F.. Tieto skutočnosti podmienili uzatvorenie dohody o vine a treste v navrhnutom rozsahu.

Dodal, že psychologické vyšetrenie v roku 2001 absolvoval ako 26 ročná nedozretá osoba pod veľkým vplyvom členstva v zločineckej skupine. Znalecký posudok z roku 2017, na ktorý súd poukazuje vychádza zo znaleckého posudku z roku 2001 z dôvodu, že v uvedenom roku psychologické skúmanie neabsolvoval, ale vo výkone trestu, ako odsúdený s kritickým postojom, absolvoval psychologické vyšetrenia, z ktorých závery a odporúčania tvoria program zaobchádzania, ktorého obsahom je ďalej súhrn činností pedagogického a psychologického pôsobenia na jeho osobu zameraných na resocializáciu a odstraňovanie subjektívnych príčin páchania trestnej činnosti.

Má za to, že podmienky na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody spĺňa a je dôvodné očakávať, že po prepustení na slobodu bude viesť riadny život, ako aj naďalej niesť následky toho, čoho sa dopustil.

V podaní prostredníctvom svojho obhajcu, ktorým doplnil dôvody uplatnenie sťažnosti uviedol, že nárok na podanie žiadosti na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody odsúdenému vznikol dňa 12. 08. 2023.

Ďalej uviedol, že z hodnotenia ústavu k žiadosti odsúdeného o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody zo dňa 19. 09. 2023 okrem iného a z pohľadu potreby argumentácie o nesprávnych hodnotiacich záveroch prijatých súdom prvého stupňa vyplýva, že postupným spôsobom sa darí ovplyvňovať osobnosť odsúdeného k spoločensky prijateľnému riešeniu problémov a interpersonálnych konfliktov. Ku spáchanej trestnej činnosti má kritický postoj, dostatočne si uvedomuje následky svojho konania i problémy s tým súvisiace. Zúčastňuje sa na prednáškach a besedách ohľadom problematiky sociálno-patologických javov, ktoré sú na oddiely organizované. Rád sa venuje čítaniu časopisov a kníh, hraníu spoločenských hier a kvízov. Okrem iného hodnotenie odsúdeného ústavom, ako introvertnej osobnosti, nevyvolávajúcej konflikty a nedorozumenia, obsahuje zhodnotenie jeho správania a vystupovania, jeho prístup k plneniu pracovných úloh, plneniu príkazov a nariadení, dodržiavanie hygieny a poriadku, ako aj vzťahov s inými odsúdenými a vzťahov s osobami mimo výkonu trestu odňatia slobody, keď dominuje úzky vzťah s matkou a synom, ktorý je samostatne pozitívne hodnotený. V hodnotení je vyzdvihnuté jeho aktívne využívanie voľného času. Akcentoval, že v pracovnej oblasti bol štyrikrát disciplinárne odmenený, celkovo bol odsúdený disciplinárne odmenený päťkrát a ani raz mu nebol uložený disciplinárny trest.

Dodal, že materiálnu podmienku podmieneného prepustenia je možné vzhliadnuť v skutočnosti, že odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Svoje negatívne rozhodnutie o žiadosti odsúdeného súd odôvodnil vo vzťahu k hodnoteniu odsúdeného Ústavom a v podstate nesplnenie prvej materiálnej podmienky tak, že z hodnotenia je zrejmé len to, že odsúdený sa adaptoval na podmienky výkonu trestu odňatia slobody, keď podľa názoru súdu z hodnotenia nevyplývajú žiadne skutočnosti, či program zaobchádzania a jeho ciele boli zamerané aj na elimináciu nepriaznivých dôsledkov takýchto čŕt osobnosti s prihliadnutím na to, či v prípade zaradenia do určitej skupiny ľudí môžu byť potlačené, alebo naopak zvýraznené.

Dôvodil, že znalecký posudok F. F. G. H., I. z roku 2017 vychádza v celom rozsahu zo záverov iného a jediného znaleckého posudku, ktorý bol na odsúdeného vypracovaný ešte v roku 2001 a bol vypracovaný na základe jediného psychologického vyšetrenia, ktoré vtedy odsúdený podstúpil ako 26 ročná nevzretá osobnosť pod vplyvom členstva v zločineckej skupine, keď organizovaný zločin v tej dobe bol bohužiaľ prítomný vo všetkých oblastiach verejného života. Inému psychologickému vyšetreniu odsúdený od roku 2001 podrobený nebol.

Namietal, že prvostupňový súd pochybil, keď v dostatočnom rozsahu nevykonal dokazovanie na zistenie všetkých zásadných skutočností potrebných pre posúdenie naplnenia prvej materiálnej podmienky a prijal nesprávne závery z vykonaných dôkazov, na ktoré odkazuje v odôvodnení svojho sťažnosťou napadnutého rozhodnutia.

Zo znaleckého posudku znalca F. F. G. H., I. z roku 2017 okresný súd nesprávne prijal záver o uplynutí krátkej doby medzi vyšetrením duševného stavu odsúdeného a vyhodnotením Ústavu (čas vypracovania znaleckého posudku – rok 2017 a čas rozhodovania o podmiennečnom prepustení – rok 2023), keď navyše si sám okresný súd dovolil vysloviť odborný medicínsky názor, že vzhľadom na charakter poruchy nie je predpoklad, že by sa mohla vekom zmeniť. Uviedol, že okresný súd síce správne uviedol, že uvedená disociálna porucha osobnosti bola odsúdenému diagnostikovaná už v roku 2001, ale bez dostatočného rozsahu dokazovania. Okresný súd považoval takýto prebratý záver znalca z roku 2001 za zistený aj v znaleckom posudku z roku 2017, keď pri správnom a úplnom vykonaní dokazovania v tomto smere by súd zistil, že nie je možný záver znalca z roku 2017 považovať za aktuálny a poukázať tak na časovú os a pretrvávajúcu poruchu u odsúdeného a následne krátky časový odstup medzi týmto, naposledy zisteným záverom a časom podania žiadosti odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu. Okresný súd z hodnotenia osoby odsúdeného ako prosociálne orientovaného jedinca, rovnako prijal nesprávny záver, keď jeho zotrvanie v tejto orientácii počas výkonu trestu odňatia slobody a prítomnosť tejto časti osobnosti v negatívnom zmysle vzhliadol pre to, že u odsúdeného nedošlo v tejto oblasti k žiadnej zmene a nebolo preukázané, či program zaobchádzania a jeho ciele boli zamerané aj na elimináciu nepriaznivých následkov takýchto črt osobnosti s prihliadnutím na to, či v prípade zaradenia sa do určitej skupiny ľudí môžu byť tieto črty potlačené alebo zvýraznené.

Uviedol, že okresný súd nesprávne a v negatívnom význame a na ťarchu odsúdeného vzhliadol pokračovanie v jeho prosociálnom správaní aj v ťažkých podmienkach výkonu trestu, ako rizikové, keď navyše nad rámec oprávnenia ktoré súdu prináleží v zmysle hodnotenia dôkazov, absenciou skutočností osvedčujúcich zameranie programu zaobchádzania, o ktorých súd predpokladá, že je potrebné v tejto spojitosti eliminovať, vyvodil tak nesprávny a neprimeraný záver akoby o ľahostajnej adaptácii odsúdeného na podmienky výkonu trestu odňatia slobody.

Akcentoval, že svoj kritický a odmietavý postoj k svojej trestnej činnosti, ktorej sa dopustil ako člen organizovanej skupiny, v celom rozsahu prejavil svojim prístupom, keď v priebehu trestného konania spoluprácou s OČTK odhalil vlastnú trestnú činnosť a prispel k odhaleniu trestnej činnosti iných členov zločineckej skupiny „F.“ a k jej následnému rozloženiu. Rovnaký kritický postoj odsúdeného k vlastnej trestnej činnosti, k následkom svojho konania aj problémom z toho vyplývajúcim konštatuje aj hodnotenie ústavu. Dôvodil, že takéto konštatovanie, ktoré je obsahom hodnotenia, ktoré preukazuje sebakritickú a pokornú dlhotrvajúcu líniu uvedomenia a zmeny osobnostných vlastností, od začiatku spolupráce odsúdeného s OČTK po súčasnosť, je prejavom vnútornej premeny odsúdeného a je taktiež jednoznačným príkladom úspešného naplnenia stanovených cieľov programu zaobchádzania využitím všetkých zákonných prostriedkov tak, ako je úmysel zákonodarcu premietnutý do ustanovení zákona o výkone trestu.

Ďalej uviedol, že disciplinárne odmeny, ako najvyšší stupeň nenárokovateľného ohodnotenia v podmienkach výkonu trestu súd neprimerane a účelovo prirovnal takéto zodpovedné plnenie pracovných povinností s plnením príkazov v organizovanej skupine. Dodal, že okresný súd v odôvodnení sťažnosťou napadnutého rozhodnutia zhodnotil, že odsúdený súd nepresvedčil, že on sám sa zmenil a zmenil životné priority a hodnoty, z ktorých by mohli vyplývať záruky, že povedie riadny život, keď svoj záver opiera o tvrdenie, že rodina mu bola oporou aj pred nástupom na výkon trestu, ale ho neodradila od páchania trestného činu. Namietal, že vykonaním dokazovania v dostatočnom rozsahu, by sa okresný súd vyhol nesprávnemu záveru, o ktorý tiež oprel svoje negatívne rozhodnutie o nedostatočnom

vplyve rodinného prostredia odsúdeného na páchanie trestnej činnosti, keď z pripojeného spisového materiálu k rozhodovaniu o žiadosti odsúdeného by súd zistil, že odsúdený sa k svojej trestnej činnosti dobrovoľne priznal v roku 2007, kedy nemal ešte ani syna ani družku, čo v zmysle hodnotenia ústavu prijal aj prvostupňový súd za osvedčený a najsilnejší argument v prospech odsúdeného v ďalšom resocializačnom procese.

Poukázal na viaceré rozhodnutia Ústavného súdu SR, ako aj Najvyššieho súdu SR pričom mal za to, že prvostupňový súd sa nedostatočne vysporiadal so všetkými dôkazmi, ktoré boli súčasťou podkladov k jeho žiadosti a súčasťou pripojeného trestného spisu odsúdeného, dokazovanie nevykonal riadne a v celom rozsahu potrebnom pre čo najkomplexnejšie posúdenie všetkých rozhodných skutočností a z vykonaného dokazovania prijal okresný súd nesprávne závery o nenaplnení materiálnych podmienok odsúdeným pre možné rozhodnutie o jeho podmiennečnom prepustení.

Mal za to, že vo výkone trestu sa napravil, svoje konanie úprimne oľutoval a je dôvodné predpokladať, že po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody bude viesť riadny život tak, aby bol príkladným občanom. Taktiež mal za to, že jeho žiadosť o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je dôvodná, oprávnená, pritom akcentoval, že svojím pobytom na slobode nepredstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť pri určení dostatočnej dĺžke skúšobnej doby, ktorá by alternovala ďalší výkon trestu s uložením primeraných povinností a obmedzení, ako opatreniami zabezpečujúcimi zníženie pravdepodobnosti recidívy.

S poukazom na vyššie uvedené navrhol, aby sťažnostný súd zrušil sťažnosťou napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa ako nezákonné a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne sám rozhodol o podmiennečnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody.

Podľa § 192 ods. 1 Tr. por. pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Na základe podanej sťažnosti krajský súd preskúmal napadnuté uznesenie a predchádzajúce konanie, pričom dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je zákonné a vecne správne, a preto sťažnosti odsúdeného nevyhoveli. Predmetné uznesenie však bolo potrebné postupom podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. zrušiť, keď okresný súd síce správne skúmal splnenie podmienok na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu podľa Trestného zákona, avšak s poukazom na § 437 ods. 2 Tr. zák. č. 300/2005 Z.z. (keďže skutok v posudzovanej veci bol kvalifikovaný v súlade s časovou pôsobnosťou zákonov podľa Trestného zákona z roku 1961, no o skutku bolo právoplatne rozhodnuté, teda trest bol právoplatne uložený za účinnosti Trestného zákona č. 300/2005 Z.z.) bolo potrebné napraviť formálne pochybenie vo výroku napadnutého uznesenia.

Odsúdený A. B. vykonáva v súčasnosti úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 12 rokov, ktorý mu bol uložený rozsudkom Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica sp. zn. BB 4T/1/2018 zo dňa 29. 01. 2018, ktorým súd schválil dohodu o vine a treste uzavretú medzi prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a s v tom čase v procesnom postavení obvineným A. B., pritom bol v bode 1/ rozsudku uznaným vinným zo zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z., v bode 2/ z trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 14 Tr. zák. č. 140/1961 Zb., v bode 3/ z trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1, 2 písm. c) a h) Tr. zák. č. 140/1961 Zb., v bode 4/ z trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1, 2 písm. c) a h) Tr. zák. č. 140/1961 Zb., formou spolupáchatelstva podľa § 9 ods. 2 Tr. zák. č. 140/1961 Zb., v bode 5/ z trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. c) a j) Tr. zák. č. 140/1961 Zb., v bode 6/ z trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1, 2 písm. c) a j) Tr. zák. č. 140/1961 Zb., v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. a v bode 7/ zo zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) Tr. zák. č. 300/2005 Z. z. Na výkon tohto trestu bol zaradený do II. nápravno-výchovnej skupiny. Súčasne mu bol uložený ochranný dohľad na 3 roky a taktiež mu bola uložená povinnosť nahradiť škodu poškodeným, presne špecifikovaným vo výroku predmetného rozhodnutia.

Podľa § 437 ods. 1 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z., ak je potrebné určiť, či trestný čin podľa zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov vykazuje znaky prečinu, zločinu alebo

obzvlášť závažného zločinu podľa tohto zákona, použijú sa ustanovenia § 10 a § 11 tohto zákona v závislosti od formy zavinenia a trestnej sadzby uvedenej v zákone č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

Podľa § 437 ods. 2 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z., pri posudzovaní splnenia podmienok na rozhodovanie o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody alebo rozhodovaní o podmiennečnom upustení od výkonu zvyšku trestu pri trestoch uložených po nadobudnutí účinnosti tohto zákona za trestný čin podľa zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, postupuje sa podľa tohto zákona.

Podľa § 66 ods. 1 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z., súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život...

Podľa § 66 ods. 2 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z., pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Podľa § 67 ods. 1 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z., osoba odsúdená za obzvlášť závažný zločin alebo osoba odsúdená na trest odňatia slobody podľa § 47 ods. 2 okrem osoby odsúdenej na doživotie môže byť podmiennečne prepustená až po výkone troch štvrtín uloženého trestu odňatia slobody.

V rámci teoretického exkurzu krajský súd uvádza, že pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení, vychádzajúc z ust. § 67 ods. 1 Tr. zák., musí súd zhodnotiť konanie odsúdeného pred spáchaním trestného činu, jeho správanie vo výkone trestu odňatia slobody a zároveň reálne zhodnotiť predpoklad, či v budúcnosti povedie riadny život, pričom sa prihliada aj na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva. Pre podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je nutné, aby odsúdený kumulatívne splnil dve podmienky. Formálnu – vykonal trest v zákonom stanovenej dobe a materiálnu – plnením svojich povinností preukázal polepšenie a možno od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, pričom pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení súd prihliada aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Pokiaľ ide o splnenie formálnej podmienky na podmiennečné prepustenie, okresný súd správne skonštatoval, že odsúdený už vykonal potrebnú časť z výmery uloženého trestu. Presnejšie povedané, odsúdený vykonáva uložený trest odňatia slobody so zarátaním väzby od 15. 08. 2001 do 17. 06. 2003 a od 14. 06. 2016 do 29. 01. 2018 s tým, že výkon trestu nastúpil 29. 01. 2018 a pevný výstup má 12. 08. 2026. Keďže bol odsúdený za obzvlášť závažný zločin, bolo potrebné, aby vykonal 3/4 uloženého trestu odňatia slobody, čo splnil dňa 12. 08. 2023.

Očakávanie, že odsúdený povedie riadny život, ako jedna z materiálnych podmienok podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody, musí byť dôvodné a založené na všestrannom zhodnotení jeho osobnosti, doterajšieho pôsobenia vo výkone trestu, ale aj jeho predchádzajúceho spôsobu života, vrátane jeho trestnej činnosti, možnosti jeho nápravy a osobných pomerov, a tiež je potrebné prihliadnúť aj na účel trestu. Pokiaľ ide o materiálnu podmienku na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, teda očakávanie, že odsúdený povedie riadny život tak, túto súd objasňuje a skúma komplexnejšie, posudzuje všetky okolnosti súvisiace s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám, prostredie v ktorom žil, celý doterajší život, povahu a charakter trestnej činnosti, pre ktoré je vo výkone trestu s jediným cieľom, či všetky tieto skutočnosti umožňujú prijať prognózu, že v prípade prepustenia na slobodu, povedie riadny život t.j. život v súlade s právnymi, morálnymi a etickými normami spoločnosti.

Pokiaľ ide o posúdenie splnenia materiálnych podmienok pre podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, súd v tejto súvislosti skúma, či u odsúdeného došlo k polepšeniu, teda, či uňho prebehol proces vnútornej premeny jeho osobnosti oprávňujúci „nádej“, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život, v rámci čoho musí zvážiť aj závažnosť a povahu trestných činov, ktorých sa vykonávaný trest týka, plnenie si povinností a správanie sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody v kontexte jeho doterajšieho spôsobu života, charakteru jeho osoby, povahových vlastností a jeho postoja k spáchanej trestnej činnosti. Materiálnu podmienku možnosti očakávať, že odsúdený

v budúcnosti povedie riadny život v zmysle § 66 ods. 1 písm. b) Tr. zák., je potrebné skúmať aj pri zohľadnení okolností predchádzajúceho života odsúdeného, vrátane jeho skorších odsúdení (Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Urto 7/2019 zo dňa 21. 08. 2019).

Pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody treba vždy zhodnotiť osobu odsúdeného a celý jeho doterajší život, vrátane jeho správania pred spáchaním trestného činu, správania, ktoré viedlo k jeho spáchaniu, ako aj správania vo výkone trestu odňatia slobody. Tieto okolnosti pritom nemožno hodnotiť izolovane, ale je nutné ich posudzovať vo vzájomných súvislostiach. Len tak je totiž možné spoľahlivo posúdiť, či aktuálne správanie sa odsúdeného a plnenie jeho povinností vo výkone trestu odňatia slobody nie je len vonkajším prejavom jeho prispôsobenia sa prostrediu ústavu na výkon trestu, ale je výrazom skutočných zmien jeho osobnosti odôvodňujúcich nádej, že v budúcnosti povedie riadny život (Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Tdo 27/2017 zo dňa 25. 05. 2017).

Teda pokiaľ ide o materiálne podmienky, tieto podľa zistení krajského súdu nateraz neboli v celom rozsahu splnené, keďže odsúdený síce počas výkonu trestu plnením svojich povinností a svojim správaním preukázal polepšenie, o čom svedčí najmä päť udelených disciplinárnych odmiern, ktoré polepšenie by mohlo zakladať dôvodný predpoklad, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život, avšak s poukazom na § 66 ods. 2 Tr. zák. pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení súd musí prihliadať aj na povahu spáchaného trestného činu. Prihliadaním na povahu spáchaného trestného činu si súdy len plnia zákonnú povinnosť (platí tzv. prezumpcia ústavnosti právnych noriem), preto je vylúčené, aby tým porušovali akúkoľvek zásadu trestného práva. Naopak, k porušeniu zákona by došlo v prípade, ak by súdy povahu spáchaného trestného činu pri svojom rozhodovaní nebrali na zreteľ.

Krajský súd uvádza, že o výmere trestu, teda aj o dĺžke pôsobenia výchovného účinku tohto trestu na odsúdeného, rozhoduje súd, ktorý vydal právoplatný odsudzujúci rozsudok. Na druhej strane ale zákonodarca ustanovil možnosť predčasného podmiennečného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody. Z právnej úpravy tohto inštitútu nepochybne vyplýva, že zákonodarca prezumuje možnosť nápravy páchatel'ov trestných činov v rámci výkonu trestu odňatia slobody do takej miery, že i kratším výkonom trestu, než ho uložil súd v odsudzujúcom rozsudku, je možné pri správnom výchovnom pôsobení a pri nadväzujúcom plnení povinností odsúdeného a jeho správaním preukazujúcim polepšenie dosiahnuť výchovný účel trestu, teda nápravu páchatel'a trestného činu, aby sa do budúca už nedopúšťal trestnej činnosti aj pri jeho pobyte na slobode pred vykonaním celého trestu. Zákonodarca neurčil povinnosť súdu podmiennečne prepustiť každého odsúdeného (podľa § 66 ods. 1 Tr. zák. „súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť...“), ale ponecháva na úvahu súdu na základe dôkazov posúdiť, či výchovný účel dovtedy vykonaného trestu odňatia slobody, teda aj kratšieho trvania zapôsobil na toho ktorého odsúdeného v takom rozsahu, že z hľadiska zabezpečenia ochrany spoločnosti nie je potrebné, aby vykonal celý uložený trest odňatia slobody.

K otázke posudzovania preukázania polepšenia krajský súd považuje za potrebné poukázať na to, že polepšenie je vývojový proces vnútornej premeny páchatel'ovej osobnosti, ktorý sa, pravda, navonok prejavuje iba v jeho správaní. Pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení treba práve rozlišovať, kedy je správanie a plnenie povinností vo výkone trestu iba prejavom vonkajšej adaptácie odsúdeného v prostredí ústavu a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného, ktoré oprávňujú predpokladať, že aj v budúcnosti bude viesť riadny život. Preto správanie odsúdeného vo výkone trestu a plnenie povinností sú síce neopomenuteľnými, ale nie však jedinými hľadiskami, z ktorých možno usudzovať na jeho polepšenie. Aby bolo možné zodpovedne posúdiť, či odsúdený preukázal polepšenie, je nevyhnutné napríklad poznať, čo bolo u neho príčinou páchania trestnej činnosti. O to viac táto potreba vyvstáva u odsúdeného, ktorý sa dopustil závažnejšej trestnej činnosti.

Pokiaľ ide o správnosť napadnutého výroku, sťažnostný súd je názoru, že všetky bližšie rozvedené skutočnosti v napadnutom uznesení neumožňujú v prípade odsúdeného vyhovieť jeho návrhu na podmiennečné prepustenie. Uvedené zistenia, ktoré bral prvostupňový súd do úvahy pri svojom rozhodnutí, sú zistené správne a sú tými relevantnými skutočnosťami, ktoré bolo potrebné zväžiť a vyhodnotiť v súvislosti so skúmaním splnenia podmienok na podmiennečné prepustenie odsúdeného. Sťažnosťou vytýkané nepresnosti typu, že odsúdený sa ku svojej činnosti priznal v roku 2007, keď ešte nemal syna a družku nemožno považovať za také okolnosti, v dôsledku ktorých by mal súd vyhovieť návrhu na podmiennečné prepustenie.

Pre pozitívne rozhodnutie súdu o podmiennečnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody je okrem iného nevyhnutné, aby odsúdený počas tohto výkonu svojim správaním preukázal polepšenie, čo nemožno bez ďalšieho stotožniť len s dobrým správaním sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody a zároveň je potrebná aj danosť reálneho predpokladu, že po takomto rozhodnutí bude odsúdený viesť riadny život.

Pri vyhodnotení materiálnych podmienok na podmiennečné prepustenie je potrebné posúdiť všetky okolnosti, ktoré súvisia s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám a pravidlám, povahu a charakter spáchanej trestnej činnosti a jeho správanie sa vo výkone trestu odňatia slobody. Je preto správny postup prvostupňového súdu, ktorý komplexne posudzoval osobnosť odsúdeného, trestnú minulosť, charakter trestnej činnosti aj resocializačnú prognózu odsúdeného.

Krajský súd navyše zdôrazňuje, že na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu neexistuje „právny nárok“, ktorého by sa mohol domáhať ihneď, ako sa po určitú zákonom stanovenú dobu správal vo výkone trestu slušne a vzorne si plnil uložené povinnosti. Zmysel podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol páchatel' automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu, bez zreteľa na to, aká je prognóza jeho ďalšieho správania. Podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je totiž na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy. Okolnosťou, ktorá má pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení význam, je podľa odbornej literatúry, ako aj bohatej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR (napr. uznesenie sp. zn. 3 Urtost 3/2015 zo dňa 12. 08. 2015, uznesenie sp. zn. 1Tost 19/2015 zo dňa 10. 09. 2014, uznesenie sp. zn. 3 Urtost 1/2015 zo dňa 25. 02. 2015, uznesenie sp. zn. 6 Urtost 1/2015 zo dňa 24. 09. 2015, uznesenie sp. zn. 5 Urtost 2/2016 zo dňa 07. 04. 2016), aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného, vrátane jeho prípadnej trestnej činnosti.

Z uvedených dôvodov krajský súd dospel k záveru, že odsúdený síce zatiaľ počas výkonu trestu preukázal polepšenie, o čom svedčí kladné hodnotenie jeho správania ústavom na výkon trestu, avšak nateraz nie je možné vysloviť predpoklad, že v budúcnosti povedie riadny život. Krajský súd nemal za dostatočne preukázané, či správanie a plnenie povinností odsúdeného vo výkone trestu je iba vonkajším prejavom adaptácie odsúdeného v prostredí ústavu, alebo skutočne ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného, ktoré oprávňujú predpokladať, že v budúcnosti bude viesť riadny život, a preto je u neho nateraz ďalší výkon trestu, s poukazom aj na povahu a okolnosti spáchaného trestného činu, ktorého nenapraviteľným následkom bola strata ľudských životov, dôvodný.

Pokiaľ ide o prognózu budúceho správania sa odsúdeného, aj hodnotenie ústavu u neho konštatuje stredné riziko sociálneho zlyhania a menej priaznivú resocializačnú prognózu. V súvislosti s hodnotením odsúdeného krajský súd dodáva, že podľa jeho názoru ani nízky počet disciplinárnych odmien v pomere k dĺžke dosiaľ vykonaného trestu nesvedčí pre záver, že doterajší výkon trestu odňatia slobody splnil svoj účel.

Ak teda okresný súd prihliadol na povahu spáchaného činu a v kontexte aj hodnotenia ústavu dospel k záveru, že od odsúdeného nie je možné s rozumnou istotou očakávať, že tento v budúcnosti povedie riadny život, tak tomuto právnomu záveru okresného súdu nemožno nič vytknúť. Zjavná neúcta k ľudskému životu a brutálny spôsobom prevedenia skutkov nenechávajú ani krajský súd na pochybách o tom, že na dovŕšenie nápravy odsúdeného je potrebné na neho pôsobiť výkonom celého nepodmiennečného trestu odňatia slobody. Iba tak bude naplnený účel trestu z hľadiska individuálnej, ako aj generálnej prevencie ako to má na mysli Trestný zákon.

V posudzovanej veci možno uzavrieť, že v prípade odsúdeného prevažuje legitímna potreba ochrany spoločnosti pred ním, ako páchatel'om trestnej činnosti. Je tak v záujme dovŕšenia nápravy odsúdeného a splnenia účelu uloženého trestu odňatia slobody, aby tento ďalej vykonával.

Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. ak nezamietne nadriadený orgán sťažnosť, zruší napadnuté uznesenie, a ak je podľa povahy veci potrebné nové rozhodnutie, rozhodne vo veci sám.

Vzhľadom na formálne pochybenie vo výroku napadnutého uznesenia krajský súd napadnuté uznesenie zrušil a sám rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto uznesenia.

Avšak aj napriek formálnemu pochybeniu okresného súdu, krajský súd je toho názoru, že jeho skutkové zistenia pertraktované v odôvodnení napadnutého uznesenia sú meritórne správne a dostatočne podrobné, krajský súd sa vo všeobecnosti s dôvodmi uvedenými v napadnutom uznesení v zákonom rozsahu stotožnil a na toto skutkové odôvodnenie napadnutého uznesenia v podrobnostiach poukazuje, pretože opakovať správne a podrobné dôvody zákonného rozhodnutia by bolo nadbytočné.

V širších súvislostiach krajský súd poukazuje na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08) a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, v zmysle ktorej pri zamietnutí odvolania sa odvolací súd môže obmedziť i na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (rozsudok vo veci Helle v. Fínsko zo dňa 19. 12. 1997, sťažnosť č. 20772/92, body 59-60). Predpokladom tohto postupu je splnenie podmienky založenej na zistení, že samotné rozhodnutie podriadeného súdu možno pokladať za dostatočne odôvodnené (Boldea v. Romania, rozsudok zo dňa 15. 02. 2017 k sťažnosti č. 19997/02, § 33; Hirvisaari v. Finland, rozsudok zo dňa 27. 09. 2001 k sťažnosti č. 49684/99, § 31, § 33).

Vo vzťahu k ostatným námietkam sťažovateľa krajský súd poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej je súčasťou práva na spravodlivý proces aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. To však neznamená, že na každý argument odsúdeného je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Právo na spravodlivý proces nevyžaduje, aby súd vo svojom rozhodnutí reagoval na všetky argumenty prednesené v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na také, ktoré sú z hľadiska výsledku súdneho konania považované za rozhodujúce (sťažnosť č. 18390/91, rozsudok ESLP z 9. decembra 1994 vo veci Ruiz Torija proti Španielskemu kráľovstvu).

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por., nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná.

Z vyššie uvedených dôvodov sa krajský súd nemohol so sťažnosťou odsúdeného stotožniť a ako nedôvodnú ju postupom podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. zamietol tak, ako je to uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 163 ods. 4 Tr. por. v spojení s § 180 Tr. por.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.